

Kör Bilim Kör İnanca Karşı: Kördüğümü Bozmak Üzerine Bazı Düşünceler

Yayınlandığı yer Reasons to Believe, Fourth Quarter 1994, Vol. 8, No. 4

Yüksekokullarımızdaki ve üniversitelerimizdeki öğrenciler sürekli olarak iki egemen sistem arasında bir gerilim içinde yaşamaktadırlar: biri bilimle, az ya da çok muğlak bir şekilde, diğeri ise dinle ilişkilidir. Her iki sistem de "kördür", şöyle ki düşünce ve davranış üzerine dayattıkları emirler, insanların büyük bir çoğunluğu için hiçbir zaman anlamaya, doğrulamaya ya da kanıtlamaya yakın bir noktaya indirgenememektedir. Öğrencilerimden birinin yakın bir zaman önce aktardığı bir olaydan hareketle bir örnek vermek istiyorum.

Bu öğrencim, alanı dini çalışmalar olan bir profesörle kampüste yürüyüş yapıyordu. Sohbetleri sırasında öğrencim bir şekilde sözü İsa'nın dirilişine getirdi. Profesörün yanıtı, diriliş konusu fizik yasalarıyla çelişmektedir, oldu. Aslına bakarsanız, fizik yasaları, insanın ölümü ve bozulması ve bunların bir ihtimal eski haline geri çevrilmesi gibi olgulardan kavramsal olarak oldukça uzaktır. Her halükarda bu profesörün, dirilişin fizikle hangi noktada çelişmeye başladığı hakkında ya da eğer diyelim bir çelişki söz konusu, bunun neden önemli olduğu konusunda çok az fikri var demektir. Gerçekten de kimin bu konuda çok bilgisi olabilir ki? Çok azdır diye tahmin ediyorum. "Bilim" bu tartışmayı sonlandırmak için gelişigüzel bir şekilde ortaya atılmıştır, tıpkı diğer bağlamlarda "dinin" aynı amaçla kullanıldığı gibi.

Ne var ki, profesör muhtemelen hiçbir zaman dirilişin fizik yasalarıyla nasıl çeliştiğini ispatlama ödeviyle karşı karşıya kalmayacaktır. Son derece zeki ve aynı zamanda inançlı bir genç olan bahse konu öğrenci ise bu meseleyi fazla zorlamayacak kadar nezaket sahibiydi (belki de donakalıp afallamıştı); ve kesinlikle diriliş ile fiziğin çelişmediğini ya da diyelim çelişse bile bunun neden önemli olmadığını göstermekte zorlanabilecekti.

Kültürümüzün, bilim ve din otoritelerinin yaşamımız ve dünyamız hakkındaki gerçeği anlamaya yönelik iyi niyetli çabalara girişmeleri amacıyla dostane bir buluşma zemini sunmadığını gözlemlemek acı verici. Kaç kişi diriliş ve fizik yasaları gibi konularla anlamlı bir şekilde ilgilenmek için gereken bilgiyi araştırmakta ya da bulabilmektedir? Gerçeğe samimi bir şekilde açık olmak ve gerçeği etkili bir şekilde arayabilmek kesinlikle en büyük insani erdemlerden biridir. Bu erdemin yalnızca bir lütuf armağanı olarak elde edilebileceğine inanıyorum. Bu da, kişinin artık saklanma ihtiyacı hissetmediği, aslında hiçbir şeyi açıklamayan ama sadece bir mantıklı olma görüntüsüyle bir pozisyonda kalmasını sağlayan açıklamalara başvurduğu, dünyevi bir bağlamda inanç anlamına gelir.

Fiziğe müracaat eden profesörün etrafı sürekli olarak, ortada henüz hiçbir fiziksel açıklaması bulunmayan, hatta bir açıklamanın ilk belirtilerinin dahi var olmadığı şeyler ve olaylarla çevrilidir. Bunun için sadece fizik metinlerine bakmanız yeterli. Bu konudaki en bariz örnek, yaşamın ve insan bilincinin yanı sıra fiziksel evrenin varlığıdır. Fiziğin bu konudaki fiili yetersizliğiyle yüzleşildiğinde, akademik çevrelerce kutsallaştırılmış bir kaçış

yöntemi olan şansa başvurmak ortaya çıkar: her şeyin "işler olarak" devam etmesi, dahası bilimin (aslında söylenmek istenen fiziktir) bilimsel ilerleme devam ettikçe gelecekte açıklayabileceği varsayılan şeylerin vaadine sarılmak amacıyla büyük zaman aralıklarına başvurulur. Ancak şans, herhangi bir şeyi üretebilecek ya da açıklayabilecek bir şey değildir. Aksine, tam da bilinen bir açıklama ya da nedenin olmadığı noktada şansa başvurulur. Ve eğer bir şey gerçekten de imkansızsa, bunu gerçekleştirmek için daha fazla zamana sahip olmak bir fayda sağlamayacaktır. Örneğin yaşamın inorganik olandan ortaya çıkma olasılığının ispatlanmasına ihtiyacımız vardır ve bu durumda zamandan söz edebiliriz. Ancak bu "bilimsel" kaçamağın varsayımları o kadar karmaşık ve kültürel olarak korunaklıdır ki, bununla karşı karşıya kalan çoğu insan kendilerine ekmek yerine entelektüel bir saman yığını verildiğinin farkına varmaz.

Ne yazık ki din, kendi zeminini korumak için sıklıkla kendi açıklamasızlıklarına başvurur. Bunlar genellikle Tanrı'nın gücünün çok denli büyük olduğu fikrini taşır, buna göre herhangi bir konuda sadece Tanrı'nın yaptığını söyleyebiliriz ve böylece bizi koruyan bir açıklamaya sahip olabiliriz. Daha fazla bakmaya ya da düşünmeye gerek yoktur.

Ancak Tanrı'nın açıklayıcı bir ilke olarak eyleminin şans karşısında bir üstünlüğü vardır, çünkü hepimiz bir eylemin ya da seçimin bir şeyi meydana getirmesinin nasıl bir şey olduğunu biliriz. Şans için benzer bir şey söylemek mümkün değildir. Kişilik, anlaşılabilir bir yapıya sahip bir enerji ve nedensellik kaynağıdır. Sadece fiziksel bir yapı değildir. Ama fiziksel yapı olması için iyi bir neden yoktur ve aslına bakarsanız, olmaması için de her türlü neden vardır. Çünkü eğer öyle olsaydı, insan yaşamının ve bilincinin temel özelliği yok olur ya da bir yanılsamaya indirgenirdi. Bilginin fiziğe indirgenemeyeceğini kabul ettiğimiz ve bilimin sadece bilgi olduğunu anladığımız sürece, fiziksel olanın yanı sıra ilahi ve insani biçimlerdeki bilinci ve olabilecek diğer her şeyi kapsayan bir bilimin olasılığından bahsetmeye hakkımız vardır.

Otoritelerin otoritelerle yüzleşmesi (ya da insanları korkutması) çıkmazı, donanımlı ve düşünceli insanlar kendi konumlarını savunmak yerine, kendilerini gerçeklerin ve kanıtların mütevazı bir şekilde incelenmesine adadıklarında aşılmaya başlar. Bundan daha gerekli ve Tanrısal bir şey hayal etmek zordur. Üniversiteleri -ve kiliseleri- düşünce ve bilgiden ziyade "doğru görüşlerin" sergilendiği yerlere dönüştüren ayrıca Hristiyan kişiliğini dini taraf ve mesleki profesyoneli, entelektüel taraf olarak ikiye bölen ve asla bir araya getirmeyen kültürel kördüğünden kurtulmalıyız.

Burada önemli bir uzlaşma hamlesinin yapılmasına ihtiyaç vardır. İlerleme yalnızca, adanmış ve nitelikli pek çok Hristiyan'ın, toplumun tüm boyutlarına sirayet etmesi ve entelektüel mesleklerin otorite yapılarının İsa Mesih'e olan gerçek imanla kör bir çatışma içinde olduğu noktalara Mesih'in Ruh'u'nu ve gücünü taşımasıyla mümkündür.

Diğer düşündürücü tartışma konuları için *Reasons to Believe* internet sitesini ziyaret ediniz.